

Afrapportering

Borgerskabte data i sundhedsvæsenet

Holdningsundersøgelse blandt borgere, patienter og sundhedsprofessionelle

Af Operate A/S

OPERATE

Indhold

Metode og formål	3-4
Erfaringer og potentialer	5-12
Konkrete brugssituationer	13-17
Udfordringer	18-31

Data i undersøgelsen

- 150 Læger
- 118 Øvrige sundhedsprofessionelle (SOSU-assistenter, SOSU-hjælpere og sygeplejersker)
- 1000 Borgere
- 500 Patienter

Holdningsundersøgelsen er gennemført af Operate A/S for Danske Regioner (Herfra DR) i efteråret/vinteren 2020. Dataindsamlingen er foretaget i perioden fra oktober til december 2020.

Interviews:

15 eksplorative interviews til udvikling af spørgerammer målrettet borgere/patienter og sundhedsprofessionelle

Spørgeskema:

- Et til hhv. borger/patienter og et til sundhedsprofessionelle med fokus på sammenlignelighed herimellem

Datagrundlag, metode og eksekvering

- Spørgeskema til +200 sundhedsprofessionelle og 1500 borgere/patienter
- Patienter er borgere, der indgår i et længerevarende behandlingsforløb eller har en kronisk sygdom
- Signifikantest er gennemført blandt grupperne (95%-signifikansniveau).

Formål

Erfaringer og forventninger

Kortlægge målgruppernes **erfaringer med og forventninger** til brugen af **borgerskabte data** i sundhedsvæsenet

Udfordringer og muligheder

Afdækning af målgruppernes **viden om udfordringer og muligheder** ved anvendelse af **borgerskabte data** i sundhedsvæsenet

Erfaringer og potentialer

”

Det er en ressourceeffektiv og økonomisk måde at få nogle fantastiske data, hvis regionerne og sygehusvæsenet lige pludselig kunne læse alle fitnessapps osv. Så kunne man sætte ind over for nogle grupper og helt sikkert finde ud af noget mere specifikt

□ - Borger

Begrænsede erfaringer – stort potentiale

#1

Danskerne indsamler allerede sundhedsdata

#2

En stor gruppe sundhedsprofessionelle bruger data i dag

#3

Alle grupper tror på potentialet

#4

Danskerne har tillid til sundhedsvæsenet som dataaktør

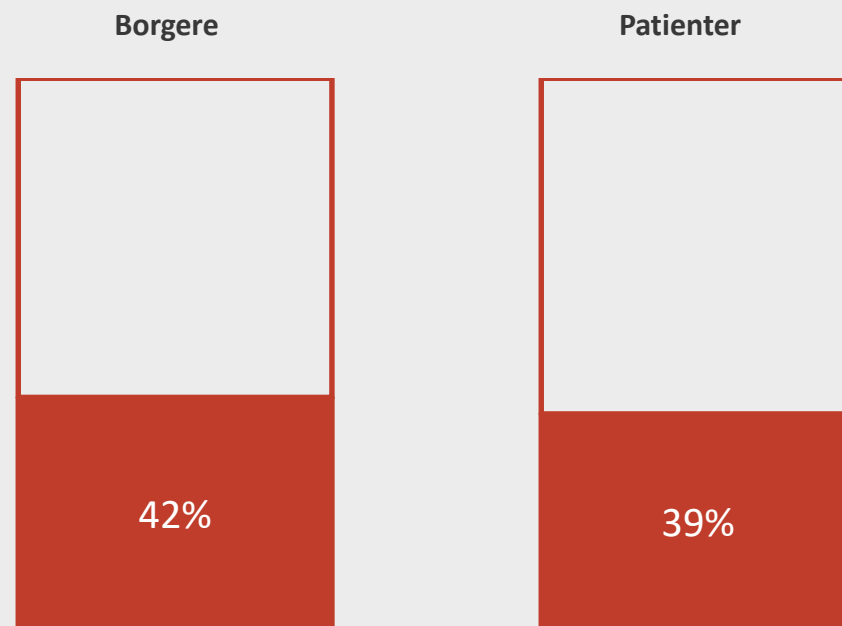
#1 Erfaringer og potentialer

Danskerne indsamler allerede sundhedsdata

- 41 % af danskerne (borgere og patienter) indsamler sundhedsdata på eget initiativ
- 94 % har mindst 1 enhed i hjemmet til indsamling af sundhedsdata, fx har 22 % smartwatch
- 23 % af borgere og patienter, der indsamler data har i nogen eller høj grad oplevet, at deres data er blevet anvendt i forbindelse med behandling eller lægebesøg

Indsamler du selv data om din sundhed?

Det kan fx være via en skridttæller, wearables, apps på telefonen om din søvn, motion, kost, indkøbsvaner mv. Wearables kan være fx et smartwatch, aktivitetsarmbånd, pulsmåler og smartring.

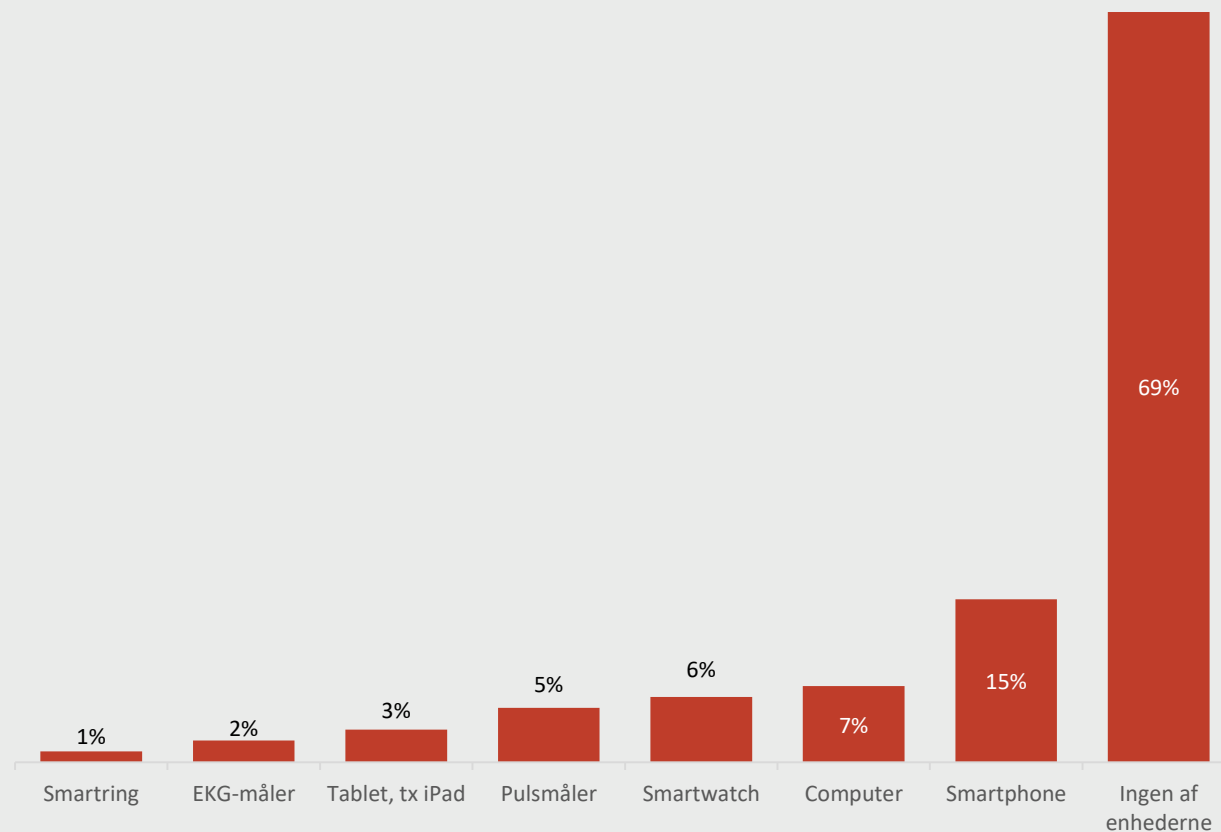
Note: Skala - Nej, dem indsamler og bruger jeg ikke slet ikke (0) - Ja, dem indsamler jeg og bruger i meget høj grad (10), Ved ikke. Der afrapporteres kun dem, der har svaret 6-10, hvorfor midterkategorien og ved ikke er ikke medregnet

#1 Erfaringer og potentialer

Danskerne indsamler allerede sundhedsdata

- 69 % har endnu ikke brugt nogle af de angivne enheder til dataindsamling i mødet med sundhedsvæsenet
- Flertallet af danskerne tænker ikke borgerskabte data som noget, der bringes i spil ved lægen eller på sygehuset

Hvilke af dine enheder, som kan bruges til at måle sundhedsdata, bruger du/har du brugt aktivt ifm. en lægekonsultation eller på sygehuset?

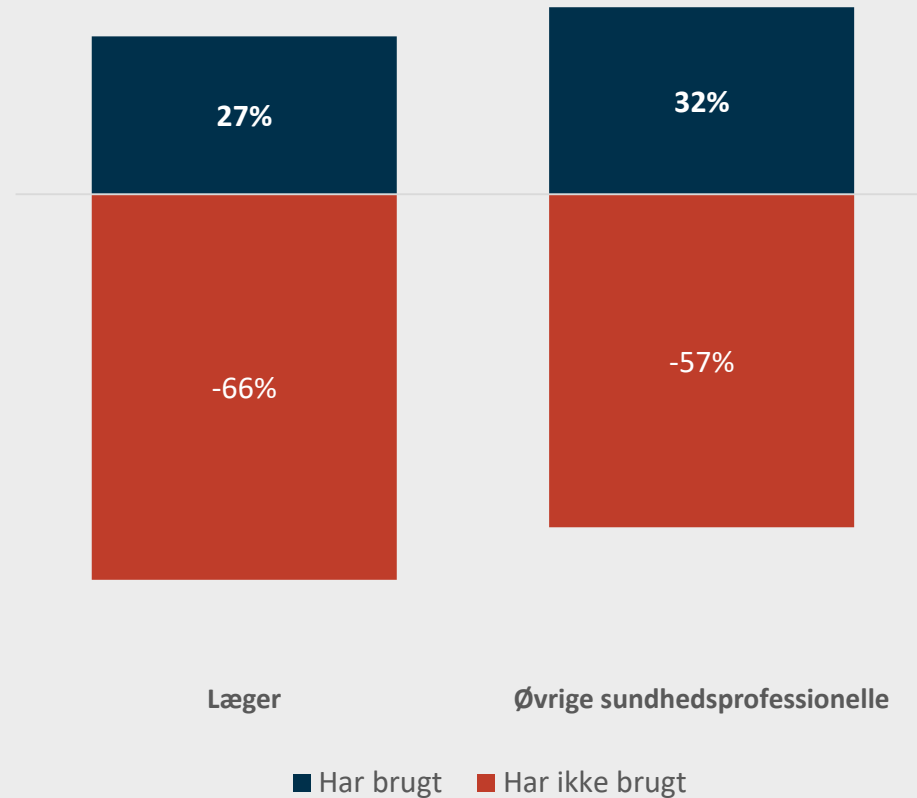

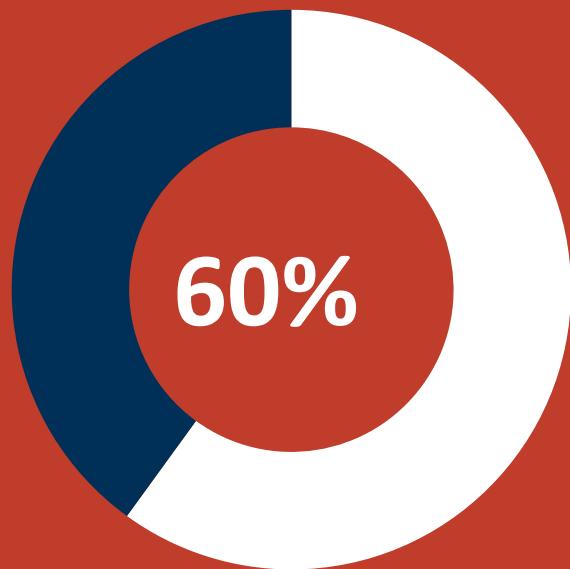
#2 Erfaringer og potentialer

Mange sundhedsprofessionelle bruger borgerskabte data i dag

- Mere end hver fjerde sundhedsprofessionel har brugt borgerskabte egne målinger
- Den udbredte brug allerede i dag viser, at der er et stort potentiale efterhånden, som dagsordenen udvikler sig, og de relevante aktører sætter mere fokus på potentialet

I hvilket omfang har du anvendt borgerens egne målinger af fx søvn, kost, motion, puls mv i forbindelse med en behandling?

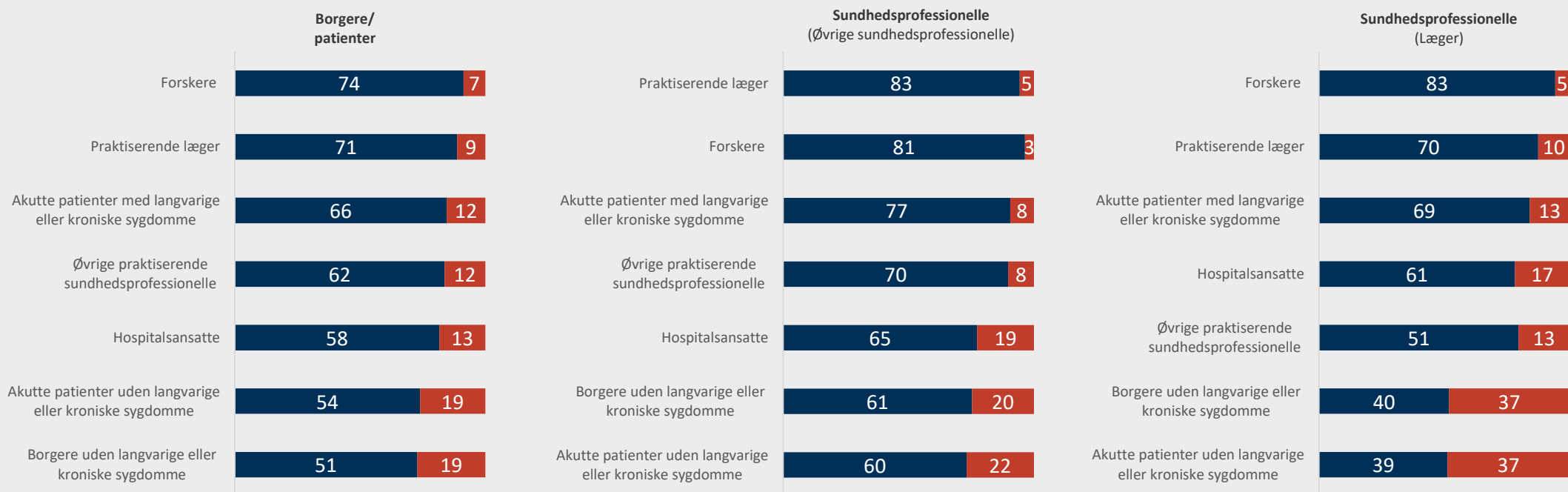
Af danskerne er meget enige eller enige i, at borgerskabte data samlet set vil give borgere og patienter en bedre behandling i det offentlige sundhedssystem

#3 Erfaringer og potentialer

Alle grupper tror på potentialet

- På tværs af grupperne forbindes borgerskabte data med store fordele for mange forskellige aktører
- Det indikerer et klart potentiale og opbakning til en yderligere brug af borgerskabte data

"I det følgende skal du vurdere, hvem der kan have fordel eller ulempe af, at der bliver brugt borgerskabte data i det offentlige sundhedsvæsen"

Note: Svar angivet i procent. Skala – Kun ulemper (0) – Kun fordele (10), Ved ikke. Der afrapporteres kun dem, der har svaret 0-4 og 6-10, hvorfor midterkategorien og ved ikke er medregnet.

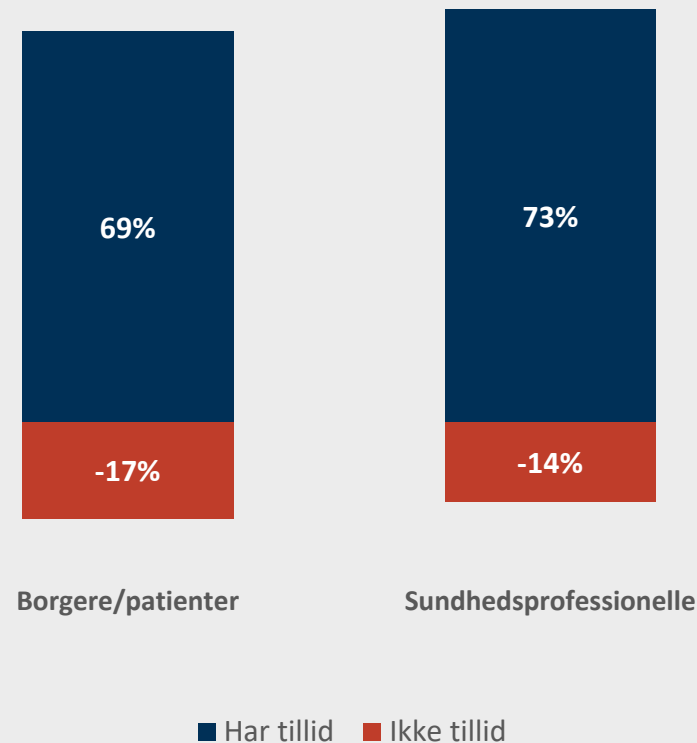
#4 Erfaringer og potentialer

Tillid til sundhedsvæsenet som dataaktør

- På tværs af målgrupperne er der høj tillid til sundhedsvæsenet ift. at give adgang til at opbevare og bruge borgernes egne data
- Det indikerer et stort potentiale for sundhedsvæsenet, som kan spille en central rolle for brugen af borgerskabte data
- Den høje tillid kan bruges aktivt til at fremme dagsordenen med sundhedsvæsenet som afsender

Spørgsmål Hvor meget tillid har du til, at følgende aktører får adgang til, opbevarer og/eller bruger borgerskabte sundhedsdata?

Det offentlige sundhedsvæsen

Opbakning til tre konkrete brugssituationer

1 Lægekonsultation

Du/en patient bestiller tid hos lægen om 14 dage, da du/patienten har mere ondt i hovedet end normalt. I mellemtiden downloader du/patienten en app, udviklet af en privat virksomhed, som samler data om søvnmønstre samt kost- og motionsvaner for at finde mulige årsager til hovedpine. Ved konsultationen gennemgår lægen/du den indsamlede data sammen med dig/patienten.

2 Hospitalet

Du/en patient gennemgår et længere behandlingsforløb. For at forbedre behandlingen foreslår de ansatte på hospitalet, at du/patienten downloader en privatudviklet app, der måler din/patientens fysiske aktivitet i de dage, hvor du/vedkommende ikke er på hospitalet. Ved de kommende behandlinger gennemgår du/patienten data fra appen sammen med en hospitalsansat.

3 Central opfordring

Sundhedsstyrelsen opfordrer alle borgere i Danmark til at samle data om deres egen sundhed fx kost, motion, søvnvaner og andet med det formål at dele det, når de er i kontakt med det offentlige sundhedsvæsen.

#1 Brugssituationer for borgerskabte data

Lægekonsultationer

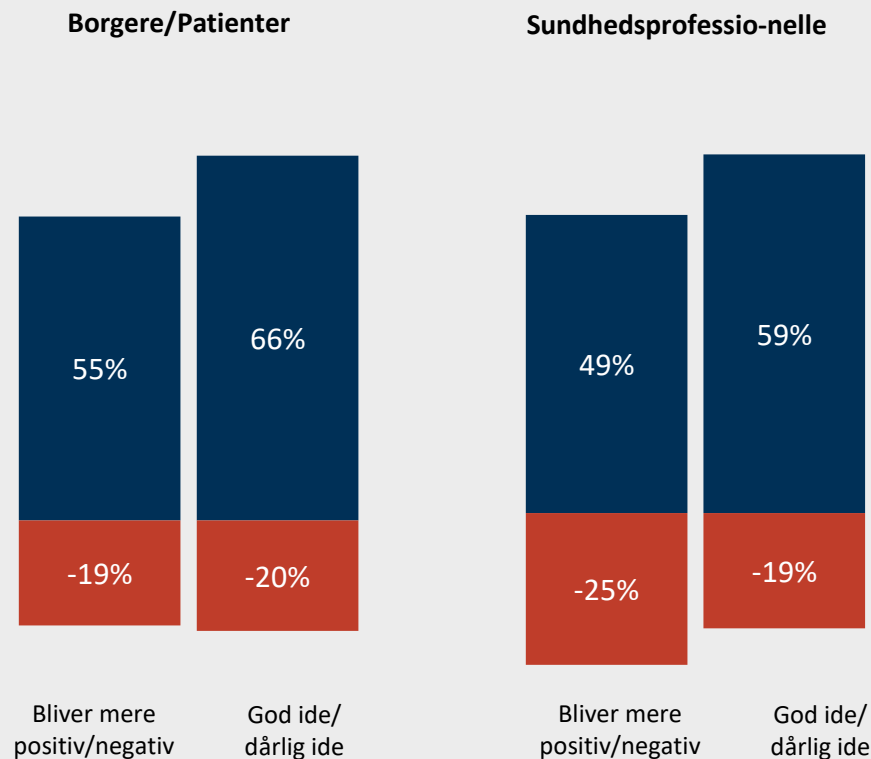
- Der er opbakning til, at borgerskabte data er en god ide i forbindelse med lægekonsultation fra alle grupper
- Alle grupper svarer også samlet set, at de bliver mere positive overfor borgerskabte data i sundhedsvæsenet efter at blive præsenteret for situationen

”

”Det er en rigtig god ide, for lægens tid er så kort, så man ikke kan nå at fortælle alt”

”Det er et spørgsmål om så hurtigt og nemt som muligt at finde frem til patientens problem, og dér er borgerdata en god idé”

Situation: Borgerne bruger en app forud for en lægekonsultation og ser på data sammen med lægen

Note: Skala: Er det en dårlig eller god ide, at borgeren får gode råd fra andre brugere til at forebygge sygdom på baggrund af borgerens egne data: - Meget dårlig ide (0) – meget god ide (10), Gør det dig mere negativ eller positiv overfor borgerskabte data i sundhedsvæsenet, hvis det fører til, at dette fremtidsbillede bliver virkelighed: Meget mere negativ (0) - meget mere positiv (10)

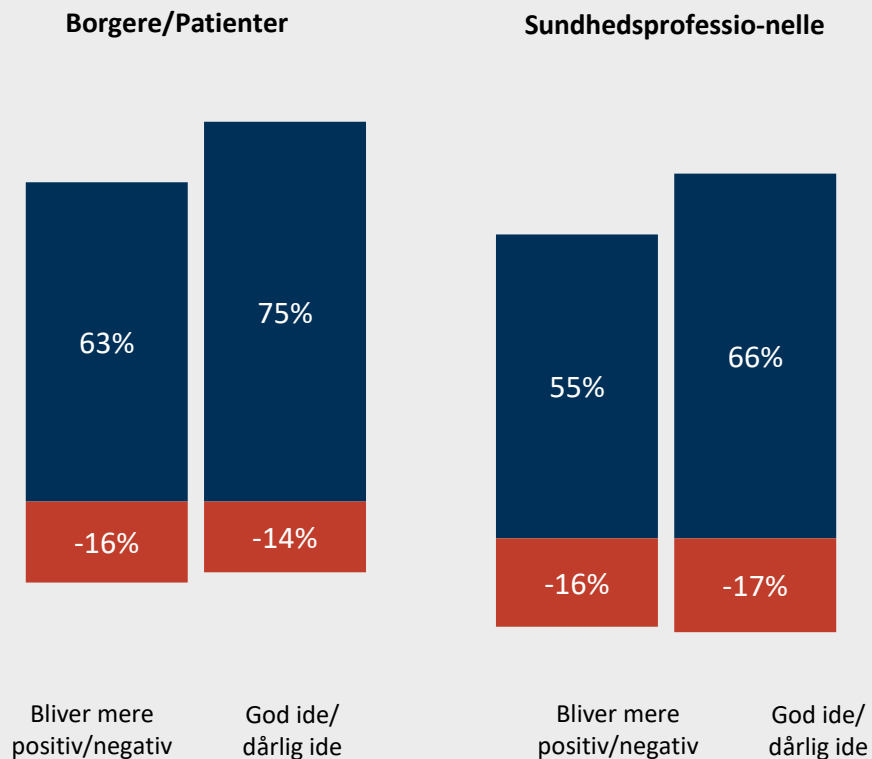
#2 Brugssituationer for borgerskabte data Hospitalet

- Klar enighed om, at borgerskabte data er en god ide, når det er sygehuset, der initierer brugen i forbindelse med et behandlingsforløb
- Det er i denne situationen, at flest respondenter bliver mere positive over for brugen af borgerskabte data i sundhedsvæsenet

”

”Det er meget positivt hvis det er relevant og brugbart ift. den pågældende sygdom/behandling. Tror klart det ville lette noget af arbejdspresset på sundhedspersonalet da man jo kan nøjes med 1-2 konsultationer, og ikke 3-4 hvor de selv skal foretage data”

Situation: Hospitalet opfordrer til brug af app i forbindelse med et behandlingsforløb på sygehuset

Note: Skala: Er det en dårlig eller god ide, at borgeren får gode råd fra andre brugere til at forebygge sygdom på baggrund af borgerens egne data: - Meget dårlig ide (0) – meget god ide (10), Gør det dig mere negativ eller positiv overfor borgerskabte data i sundhedsvæsenet, hvis det fører til, at dette fremtidsbillede bliver virkelighed: Meget mere negativ (0) - meget mere positiv (10)

#3 Brugssituationer for borgerskabte data

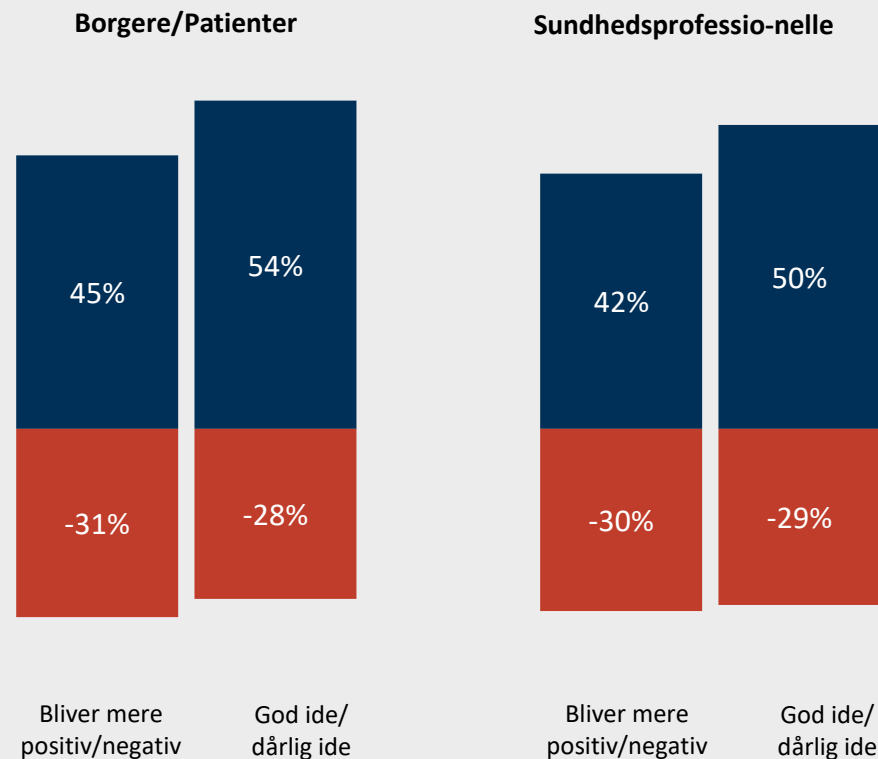
Central opfordring

- I situationen, hvor Sundhedsstyrelsen opfordrer til brug af borgerskabte data, er holdningerne mindst positive. Mere end hver fjerde synes, at det er en dårlig ide
- Holdningen til borgerskabte data bliver samlet set mere positiv, men et stort mindretal bliver mere negative overfor borgerskabte data, når de møder dette fremtidsbillede
- Tilsammen tegner resultaterne billedet af, at opbakningen er størst, når borgerskabte data indsamles og anvendes i tæt samarbejde med frontlinjen i sundhedsvæsenet

”Fint, at Sundhedsstyrelsen opfordrer folk til at være mere opmærksomme på deres egne vaner, sundhed og indkøbsmønstre - kan sikkert i visse tilfælde være en øjenåbner for nogle til et sundere liv”

Situation: Central opfordring fra Sundhedsstyrelsen

Note: Skala: Er det en dårlig eller god ide, at borgeren får gode råd fra andre brugere til at forebygge sygdom på baggrund af borgerens egne data: - Meget dårlig ide (0) – meget god ide (10), Gør det dig mere negativ eller positiv overfor borgerskabte data i sundhedsvæsenet, hvis det fører til, at dette fremtidsbillede bliver virkelighed: Meget mere negativ (0) - meget mere positiv (10)

Udfordringer

”

De anvendte apps skal være udviklet af det offentlige, ellers kommer kommercielle interesser i spil, og det er jeg ikke interesseret i som læge

□ - Læge

Udfordringer

#1

Lægerne har vigtige
forbehold

#2

Stemningen kan
vende

#3

Tilliden er
skrøbelig

#1 Udfordringer

Lægerne ser flere udfordringer ved borgerskabte data

- Uklart formål skaber tvivl om gevinsterne ved brug af borgerskabte data. Lægerne er ikke overbevist om fordelene for almindelige borgere
- Frygt for, at borgerskabte data øger uligheden i sundhedsvæsenet eller bliver en barriere for den lægelige kontakt

”

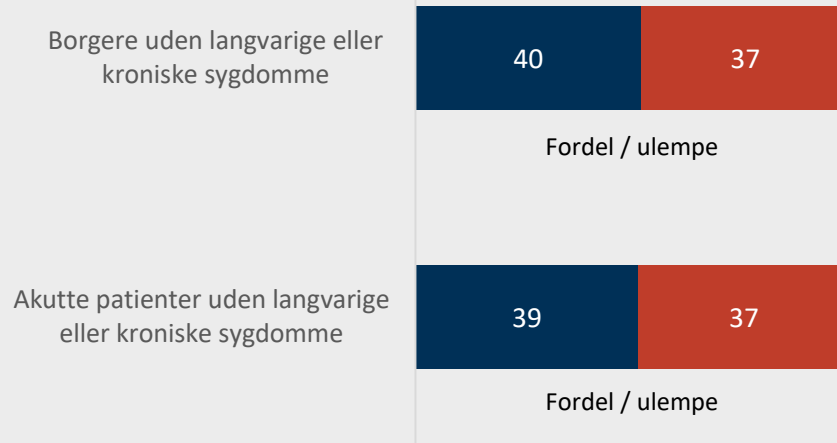
”Jeg skal se noget evidens for, at det gavner patienterne. Det er svært at vide, når der ikke er **et klart formål med at bruge deres data**, men **hvis data viser at det kan nytte, så kan jeg overveje det**”

”Der er desværre **mange patienter** der ikke **evner at mestre elektronikken**”

”Der er også **meget lægefaglighed i bare det at se patienten**”

”Man **skal møde patienten** og dennes oplevelse før brug af data”

Spørgsmål: I det følgende skal du vurdere, hvem der kan have fordel eller ulempe af, at der bliver brugt borgerskabte data i det offentlige sundhedsvæsen.

Note: Skala – Kun ulemper (0) – Kun fordele (10), Ved ikke. Der afrapporteres kun dem, der har svaret 0-4 og 6-10, hvorfor midterkategorien og ved ikke er ikke medregnet

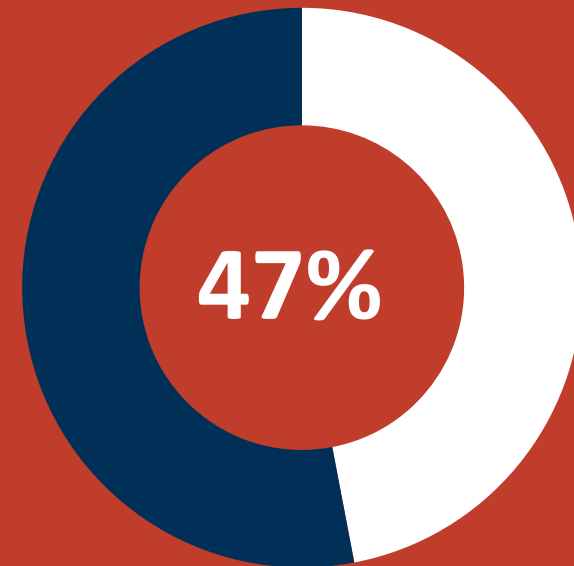
#1 Udfordringer

Øget arbejdsbyrde

- 47 % af lægerne ser borgerskabte data som en ekstra arbejdsbyrde for de sundhedsprofessionelle
- Lægerne er markant mere skeptiske end andre sundhedsprofessionelle, hvor kun 24 % ser risiko for en ekstra arbejdsbyrde
- Ca. hver fjerde ser det som en ekstra byrde for borgere og patienter. Her ligger lægerne også øverst, da 31 % har dette synspunkt.
- Dog kan 64 % også se, at det kan være et vigtigt supplement

”

Som læge ser jeg ofte nye tiltag som en negativ ting, selvom det kan hjælpe os i en bedre retning. Se bare på sundhedsplatformen. Der er ingen, der vil tage ansvar og erkende, at det ikke virker efter hensigten, hvilket er en skam. Når man implementerer nye tiltag, er man nødt til at reflektere og videreudvikle og nogle gange sadle helt om, men dette bliver sjældent gjort, og derfor kan jeg godt være skeptisk

af lægerne, vurderer at borgerskabte data vil betyde en ekstra arbejdsbyrde for de sundhedsprofessionelle

Note: Skala – Meget uenig (0) – Meget enig (10). Ved ikke. Der afrapporteres kun dem, der har svaret 6-10, hvorfor midterkategorien og ved ikke, ikke medregnes.

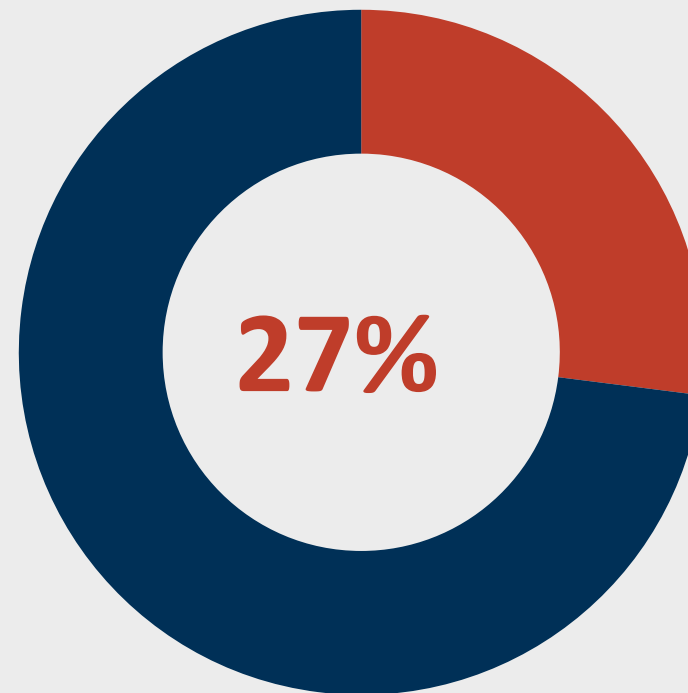
#2 Udfordringer

Danskernes holdning til borgerskabte data er ikke konsolideret

- Holdningen er baseret på få konkrete oplevelser og er endnu ikke stærkt forankret
- Mange svar er neutrale eller tæt på dvs. 4, 5 eller 6 på en skala fra 0 til 10. Det gælder også, når folk udtrykker opbakning
- Risiko for, at opbakningen kan tippe fx ved dårlige enkeltsager eller, hvis stærke aktører går imod dagsordenen

Der er ikke noget galt med ideen, men spørgsmålet er så hvem som kan tilgå disse oplysninger? Desuden kan man ikke tvinge folk til at indsamle data, så hvad vil man gøre ved disse borgere? Vil man acceptere at borgerne fortæller det selv?

Af danskerne svarer ved ikke eller 5 på spørgsmålet: Borgerskabte data vil samlet set give borgere og patienter en bedre behandling i det offentlige sundhedssystem

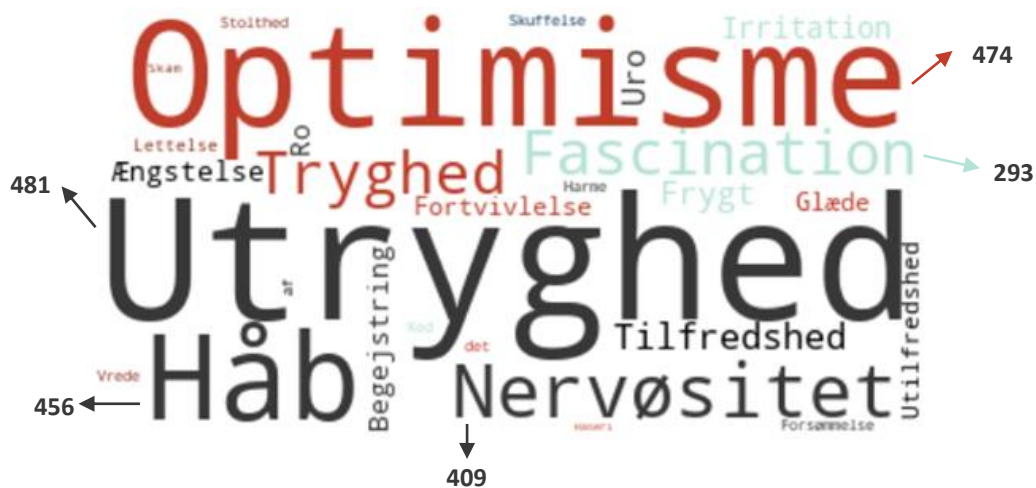

Note: Skala - Nej, dem indsamler og bruger jeg ikke slet ikke (0) - Ja, dem indsamler jeg og bruger i meget høj grad (10), Ved ikke. Der afrapporteres kun dem, der har svaret 6-10, hvorfor midterkategorien og ved ikke er ikke medregnet.

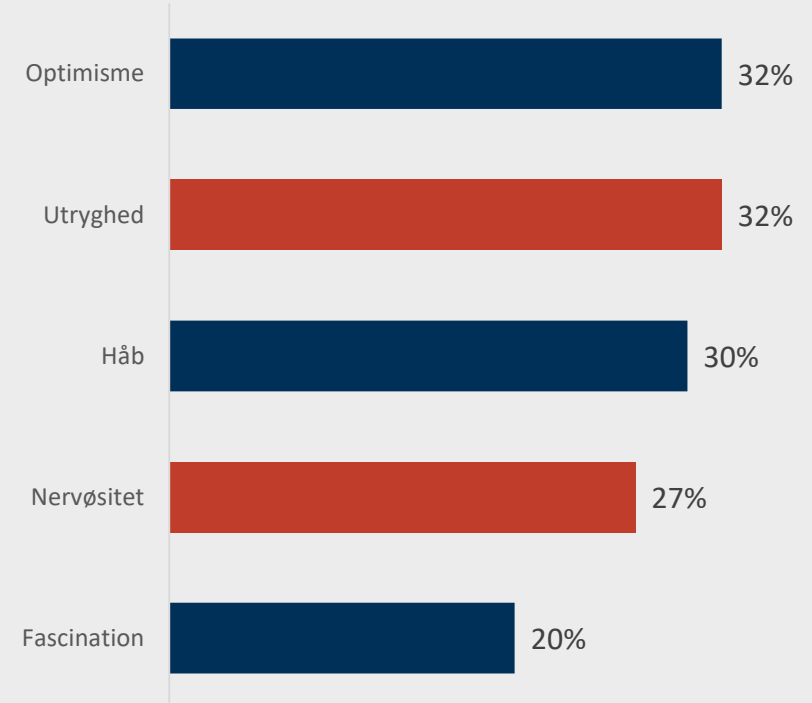
#2 Udfordringer

Danskernes dominerende følelser er henholdende og tvetydige

- Følelserne om borgerskabte data er lige dele positive og negative
- De fire mest fremherskende følelser knytter sig til forventninger om fremtiden (fx håb og nervøsitet) fremfor i dag (fx tilfredshed)

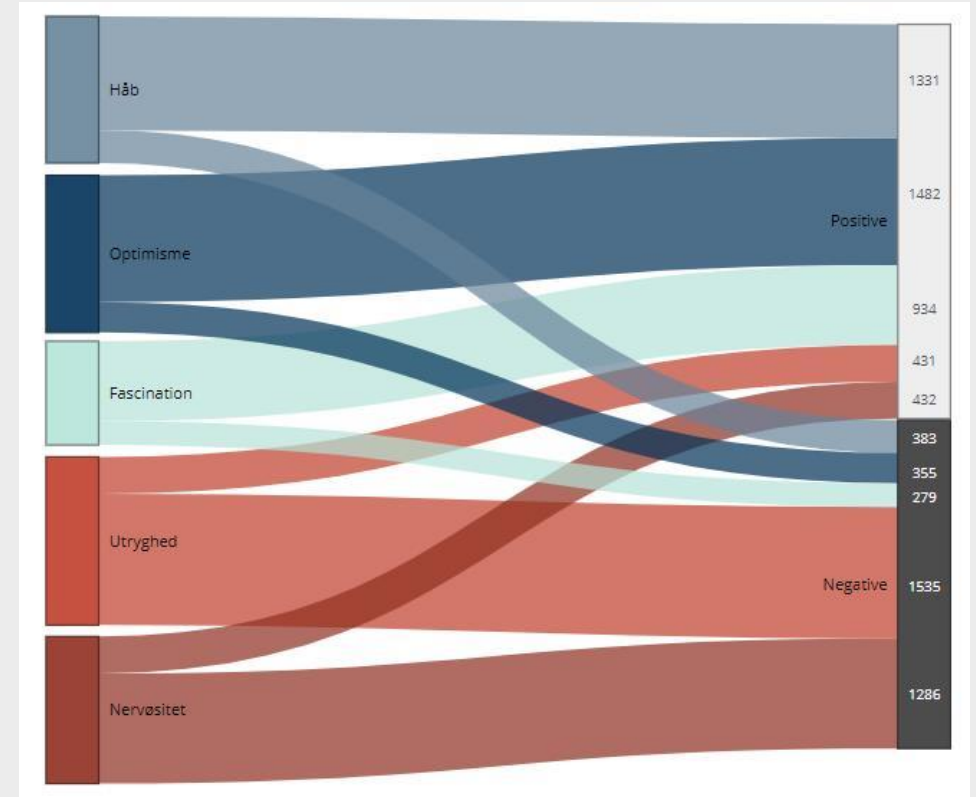
Spørgsmål: Tænk på de spørgsmål, du netop har besvaret. Hvilke følelser sidder du tilbage med omkring borgerskabte data i det offentlige sundhedsvæsen? (vælg så mange, du vil).

#2 Udfordringer

Vi har valgt side - foreløbig

- Respondenterne (borgere og patienter) holder sig overordnet til enten de positive eller negative følelser.
- Vælger borgeren fx optimisme, vil 4 ud af 5 øvrige valgte følelser i gennemsnit også være positive
- Det samme gælder ved de andre følelser. Vælger man utryghed, vil 4 ud af 5 øvrige valgte følelser i gennemsnit være negative

#2 Udfordringer

Danskerne kan opdeles i tre segmenter

- Segmenteringen er sket ud fra en samling af 3 holdningsspørgsmål herunder holdning til, om borgerskabte data vil give bedre behandling
- Særligt to dimensioner kaster lys på baggrunden for segmenteringen: Borgernes egen adfærd med indsamling af sundhedsdata og deres tillid til det offentlige sundhedsvæsen.
- Optimisterne er både positive overfor indsamling af data og sundhedsvæsenet.
- Tvivlerne er positive overfor sundhedsvæsenet, men i mindre grad overfor øgede brug af data.
- Pessimisterne er skeptiske både overfor sundhedsvæsenet og dataindsamling.

60%

Optimisterne

32%

Tvivlerne

8%

Pessimisterne

#2 Udfordringer **Optimisterne**

- Optimisten er den største gruppe med en lille overvægt af mænd.
- Deres primære følelser er optimisme (41 %) og håb (38 %)
- 45 % indsamler selv sundhedsdata, hvilket er over gennemsnittet
- 82 % har enten meget høj eller høj tillid til det offentlige sundhedsvæsen

”Det er fremtiden, så det er den vej, det går. Selvfølgelig skal vi bruge data i sundhedsvæsenet, der er jo så meget godt i dem”

Note: Skala - Nej, dem indsamler og bruger jeg ikke slet ikke (0) - Ja, dem indsamler jeg og bruger i meget høj grad (10), Ved ikke. Der afrapporteres kun dem, der har svaret 6-10, hvorfor midterkategorien og ved ikke er ikke medregnet

#2 Udfordringer **Tvivlerne**

- **Tvivlerne er den næststørste gruppe med en overvægt af kvinder.**
- **Selvom de placerer sig i midten på svarskalaen, er deres følelser i den negative ende med de to primære følelser nervøsitet (38 %) og utryghed (35 %)**
- **De ligger under gennemsnittet i forhold til indsamling af egen sundhedsdata**
- **De har relativt høj tillid til sundhedsvæsenet, da 56 % har høj tillid, 20 % har lav tillid og 24 % er i midten**

”Jeg kan godt lide ideen, men jeg er også nervøs. Hvad hvis mine data bruges mod mig? Hvad hvis jeg ikke kan finde ud af det og ikke kan blive behandlet? Men det er smart, det er svært”.

Note: Skala - Nej, dem indsamler og bruger jeg ikke slet ikke (0) - Ja, dem indsamler jeg og bruger i meget høj grad (10), Ved ikke. Der afrapporteres kun dem, der har svaret 6-10, hvorfor midterkategorien og ved ikke er ikke medregnet

#2 Udfordringer **Pessimisterne**

- Pessimisterne udgør en lille gruppe (8 %). Der er klar overvægt af mænd (57 %)
- Deres pessimisme resulterer i følelserne irritation (41 %) og utryghed (51 %)
- 69 % af dem indsamler ikke sundhedsdata
- De har lav tillid til sundhedsvæsenet, da 55 % har meget lav eller lav tillid

”Det forstår jeg slet ikke, hvorfor man skal, hvorfor skulle jeg dele mine data? Skal der ikke altid en faglig vurdering til? Det er jo kun for, at der kan blive tjent flere penge”

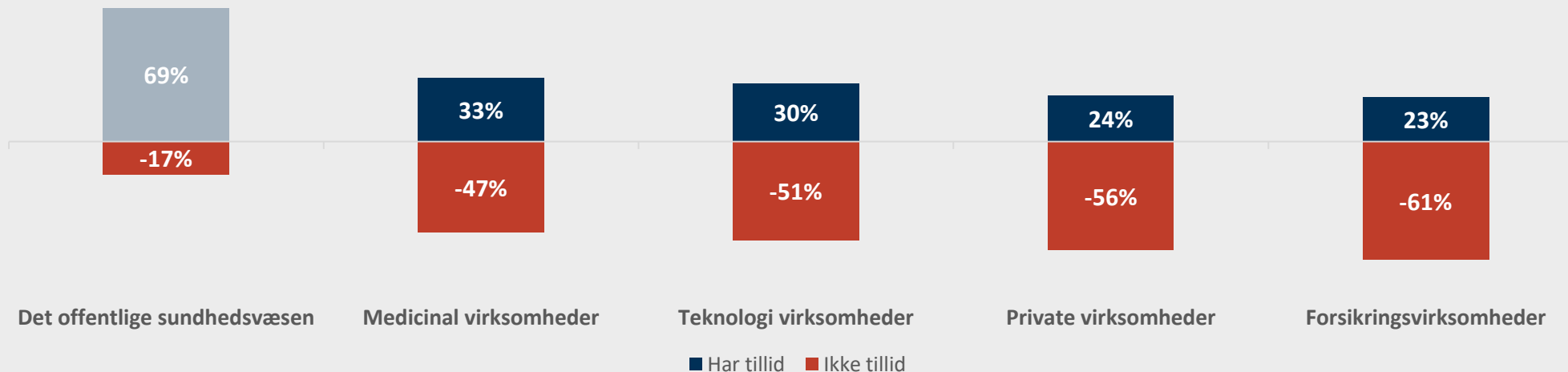
Note: Skala - Nej, dem indsamler og bruger jeg ikke slet ikke (0) - Ja, dem indsamler jeg og bruger i meget høj grad (10), Ved ikke. Der afrapporteres kun dem, der har svaret 6-10, hvorfor midterkategorien og ved ikke er ikke medregnet

#3 Udfordringer

Danskerne har lav tillid til aktører udenfor sundhedsvæsenet

- Det offentlige sundhedsvæsen er den eneste aktør, der har danskernes tillid til indsamling og brug af borgerskabte data
- Disse andre aktører vil involveres mere eller mindre i dagsordenen om borgerskabte data, som ikke kan isoleres til det offentlige sundhedsvæsen. Det skaber risiko for en tillidskrise

Spørgsmål Hvor meget tillid har du til, at følgende aktører får adgang til, opbevarer og/eller bruger borgerskabte sundhedsdata?

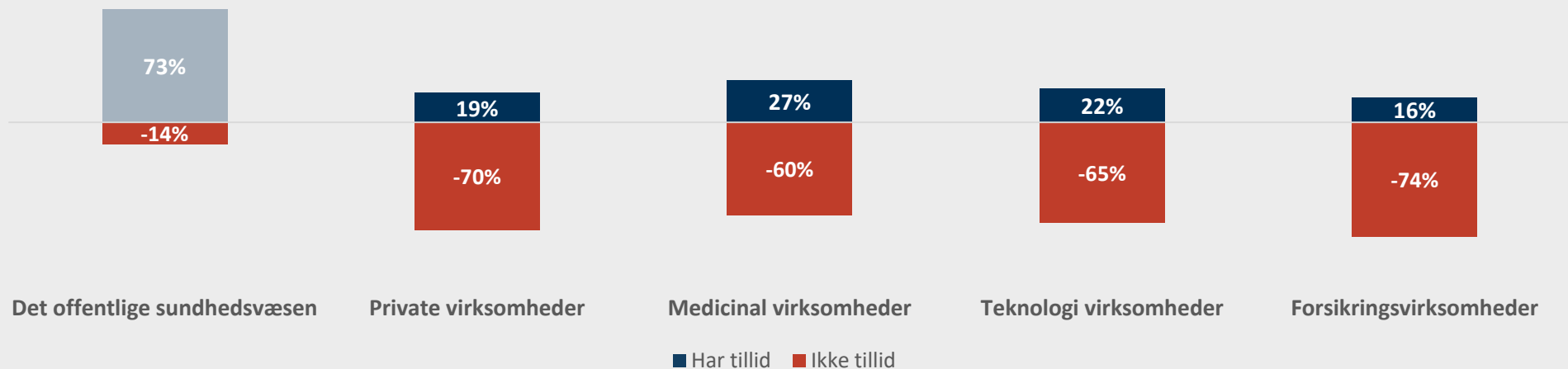

#3 Udfordringer

Også blandt de sundhedsprofessionelle er den høje tillid kun knyttet til det offentlige sundhedsvæsen

- Sundhedsvæsenet skal spille en central rolle særligt for at få lægerne med
- Det kræver, at det offentlige sundhedsvæsen tager det faglige ansvar for, hvordan data bliver brugt. Ellers kan opbakningen forsvinde

Spørgsmål: Hvor meget tillid har du til, at følgende aktører får adgang til, opbevarer og/eller bruger borgerskabte sundhedsdata?

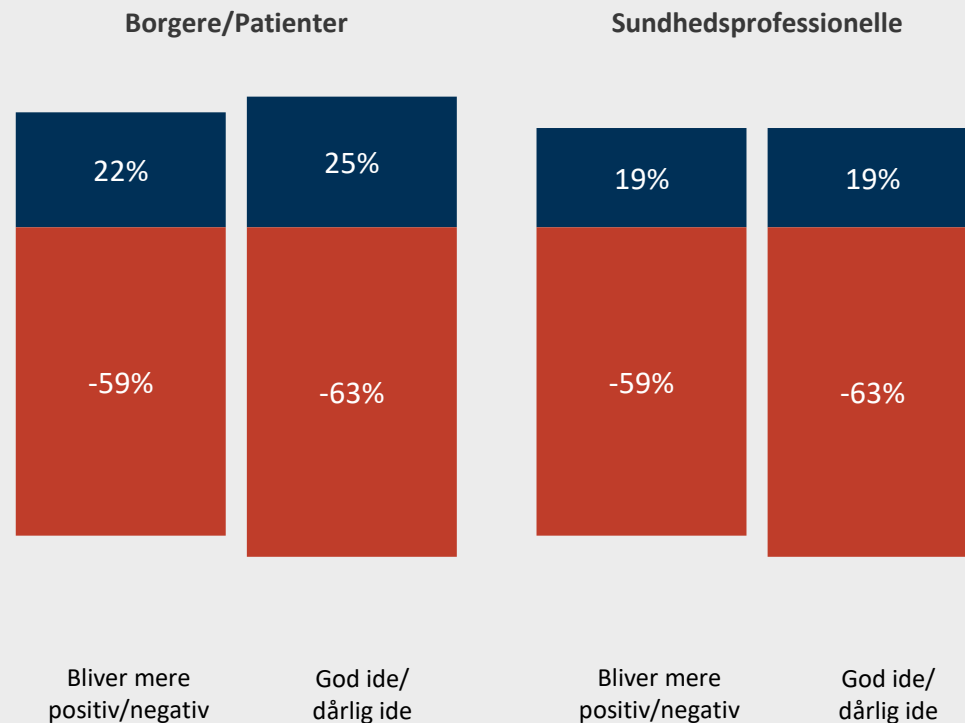

#3 Udfordringer

Borgerskabte data kan skubbe til en uønsket fremtid for danskerne

- Et fremtidsbillede hvor danskerne i stigende grad bruger deres egne borgerskabte data til at søge råd og vejledning udenfor det offentlige sundhedsvæsen møder massiv modstand fra både borgere og sundhedsprofessionelle
- Fremtidsbilledet må ses som en sandsynlig konsekvens af udviklingen i retning af flere borgerskabte data. Det giver en stor opgave til hele det offentlige sundhedsvæsen med at påvirke både borgeres og patienters adfærd og sætte dagsordenen om borgerskabte data på den rette måde

Situation: Du/en borger er begyndt at samle data om din kost, motion, søvn og indkøbsmønstre gennem en app og et smartwatch. Du/ Borgeren deler data på en Facebookgruppe for borgere og patienter. Her får du/borgeren gode råd til at forebygge sygdom fra andre brugere, der har kigget på dine indsamlede data.

#3 Udfordringer

Borgerskabte data er født med en tillidsudfordring

- Tilliden og opbakningen til borgerskabte data er i høj grad bundet til tilliden til det offentlige sundhedsvæsen. Det giver dagsordenen en forsigtig opbakning blandt danskerne.
- Samtidig er borgerskabte data født i et felt, hvor virksomheder indenfor teknologi og medicin er nødvendige aktører, og hvor data vil brede sig langt ud over de rammer, som det offentlige sætter
- Det er en afgørende strategisk udfordring at håndtere, hvis ikke opbakningen skal komme under pres

